

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

TE2024 – uudistus: Kotoutumispalvelut

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Osaaminen ja työelämä -yksikkö

26.4.2023

Sisältö

Lainsäädäntö

- Lainsäädäntö
- Kotoutumislain uudistus

Työvoimapalvelut

- Lain keskeinen sisältö
- Näkökulmia kotoutujan työvoimapalveluihin
- Esimerkkejä rajapinnasta

Kotoutumisen edistämisen vastuunjako ja palvelut

- Eri toimijoiden tehtävät
- Keskeiset palvelukokonaisuudet
- Rahoitus

Kunnan kotoutumishjelma

- Kotoutumishjelman palvelut
- Asiakasmääriä
- Määrärahoja

Kansainvälinen rekrytointi

- Palvelut
- Eures
- Work in Finland

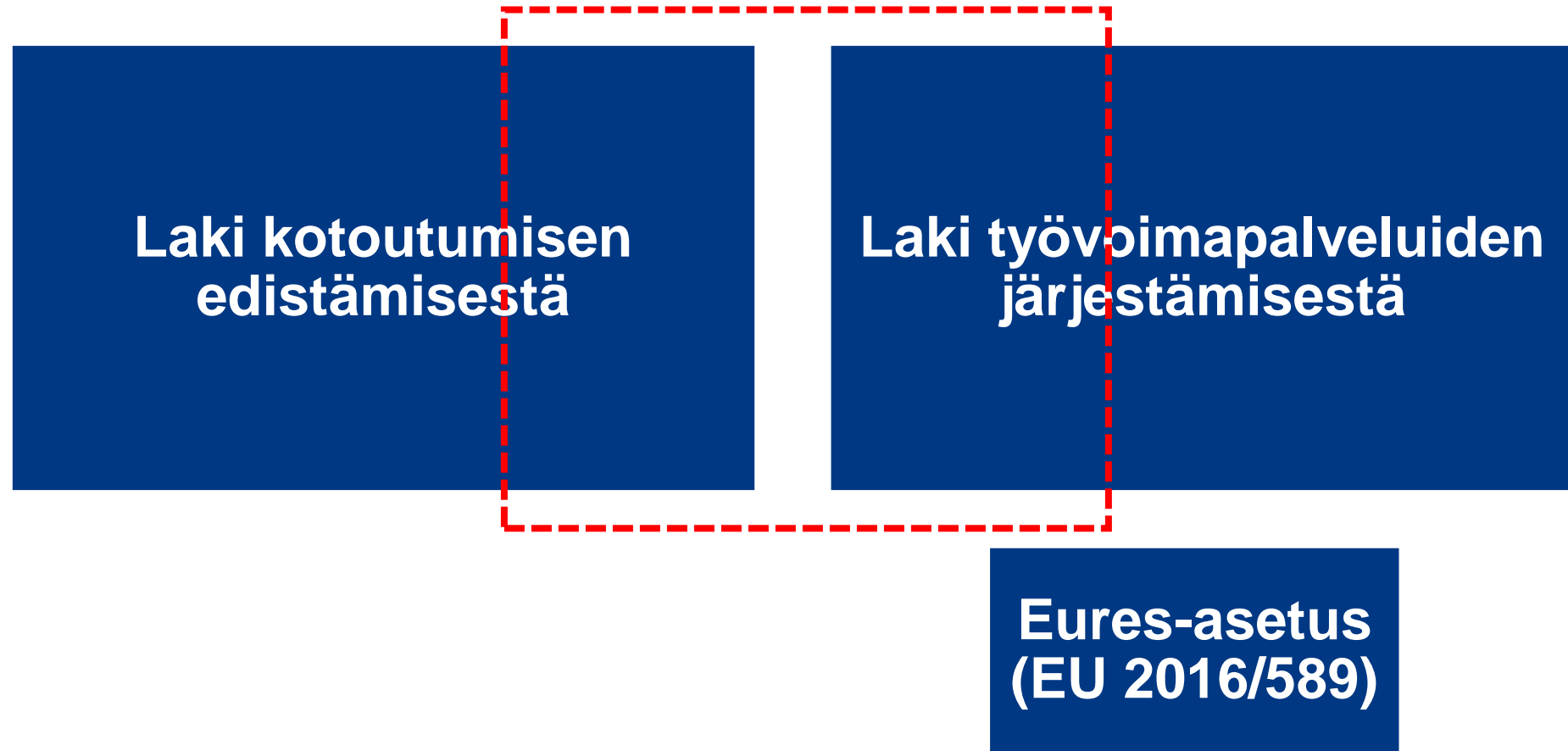
Lisätietoja ja linkkejä

- Linkkejä keskeisimmille verkkosivustoille
- ELY-keskuksen yhteystiedot

Lainsäädäntö

Keskeinen lainsäädäntö

Kotoutumislain kokonaisuudistus 2024

- Tavoitteena vahvistaa maahanmuuttajien osallisuutta yhteiskunnassa ja tehostaa kotoutumisen edistämistä.
- Tavoitteena myös tasa-arvon ja hyvinvoinnin lisääminen sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen.
- Sujuvoittaa polkuja työelämään ja parantaa maahanmuuttajanaisten ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien tavoittamista palveluihin.

Kuntien vastuu kotoutumisen edistämisessä vahvistuu

- TE24 ja KOTO24 –uudistusten myötä kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä on kunnilla: käytössä kotoutumispalvelujen lisäksi työllisyyspalveluita ja koulutuspalveluita
- Suurin osa kotoutujista on työnhakijoina, joten kotoutumispalveluiden kokonaisuus on syytä huomioida työllisyysalueiden valmistelussa
 - Mutta HOX! Kaikki kotoutumislain palveluiden piirissä olevat henkilöt eivät ole työnhakijoina, joten kotoutumispalveluita ei voi typistää työvoimapalveluiksi

Kotoutumislain kohderyhmä

- Kotoutumislaki koskee kaikkia ulkomaalaisia, joilla on oleskelulupa Suomeen tai joiden oleskeluoikeus rekisteröity
 - Osa lain tarkoittamista palveluista on rajattu kotoutujille
- Kaikille maahanmuuttajille tarjotaan perustietoa yhteiskunnasta sekä ohjaus- ja neuvontapalveluita
 - Parannetaan kaikkien kohderyhmien tavoittamista kotoutumista edistävään toimintaan ja tarkoituksenmukaisiin palveluihin
- Kotoutuja-asiakkaalla tarkoitetaan henkilöä, jonka ensimmäisen oleskeluluvan saannin/oleskeluoikeuden rekisteröinnistä on enintään 3 vuotta ja jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma
- Jo nykyisin tehdään osalle asiakkaista alkukartoituksia (uudessa laissa palvelutarpeenarvioita) sekä kotoutumissuunnitelmia
 - Jatkossa ne tehdään aiempaa laajemmalle kohderyhmälle, erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville kotona lapsia hoitaville vanhemmille

Maahanmuuttajan työvoimapalvelut

Työvoimapalvelulain sisältö

Työvoimapalvelujen järjestäminen ja tarjoaminen

Kuntien järjestämisvastuu

Julkisten työvoimapalvelujen ohjaus ja valvonta

Työnhakijan palveluprosessi

Työnvälitys, ml. kansainvälinen työnvälitys Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen

Muutosturvakoulutus

Työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Työnantajalle myönnettävät tuet

Henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset

Tukien ja korvausten maksaminen ja takaisinperintä

Työnhakovelvollisuus

Työllistämisvelvoite

Asiakastietojen käsittely (ml. tiedonsaantioikeudet) ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Näkökulmia kotoutujan työvoimapalveluihin

- Työvoimapalvelulaki koskee myös maahanmuuttajia
 - Kaikki palvelut ja prosessit koskevat myös maahanmuuttajia
- Lisäksi kotoutumislaki tuo prosesseihin ja palveluihin oman lisänsä kotoutujille
 - Työllisyyspalveluissa toimivan virkailijan on hallittava työvoimapalvelulain lisäksi kotoutumislaki työnhakija-asiakkaan osalta
 - Tyypillisesti erikoistumista vaativa tehtävä
 - Yhtymäpinta myös ulkomaalaislakiin, jo pelkästään rekisteröitymisessä huomioitava asiakkaan oleskelulupa
- Tulkkaus kiinteänä osana maahanmuuttajien palvelua, huomioitava aika- ja määräraharesursoinnissa

Esimerkkejä kotolain ja työvoimapalvelulain rajapinnasta

- Palvelutarpeen arvioon kuuluvat toimet voivat korvata osan palveluprosessin mukaisista täydentävistä työnhakukeskusteluista
- Kotoutumissuunnitelma korvaa työllistymissuunnitelman
- Laajempi mahdollisuus omaehtoiseen työttömyysetuudella tuettuihin opintoihin
- Työnhakuvelvoitteen asettamatta jättäminen, mikäli asiakas opiskelee kotoutujan omaehtoisina opintoina kokopäiväisesti luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa

Kotoutumisen edistämisen vastuunjako ja palvelut

Kotoutumislain sisältö

Eri viranomaisten tehtävät kotoutumisen edistämässä

Kotoutumisen edistämisen suunnittelu, kehittäminen ja seuranta paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla

Kunnan kotoutumishjelma

Kotoutumista edistävät palvelut ja niiden järjestäminen

Lain soveltaminen työnhakijaan

Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen

Kotoutuja-asiakkaan omaehtoisten opintojen tukeminen

Asiakastietojen käsittely (ml. tiedonsaantioikeudet) ja kotoutumisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut

Pakolaisten vastaanotto ja kuntaan ohjaaminen

Valtion korvaukset kunnille, hyvinvointialueille ja Kansaneläkelaitokselle

Kotoutumisen edistämisen tehtävänjako

Kunta

Kotoutumislaisissa säädetyt tehtävät, kuten ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma, pakolaisten vastaanotosta sopiminen

Varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri-, liikunta-, vapaa-aika-, nuoriso-, elinkeinopalvelut jne.

TE-toimisto/ Kuntakokeilu

Kotoutumislaisissa säädetyt tehtävät, kuten alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma, ohjaus ja neuvonta työnhakija-asiakkaille

Työvoimapalvelut, ml eures ja kansainvälinen rekryointi

Hyvinvointialue

Kotoutumislain mukainen mahdollisuus osallistua alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelmaan laadintaan monialaisesti sekä vastuu alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden asumisesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

Muut viranomaiset sekä kolmas sektori, kuten järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt, oppilaitokset

Viitearkkitehtuuri TE2024: kotoutumista edistävät palvelut

Palvelutarpeen
arviointi,
sisältäen kielitaidon
lähtötason arvioinnin

Kotoutumis-
suunnitelma

Kotoutumiskoulutus

Monikielinen
yhteiskuntaorientaatio

Kotoutujan
omaehtoinen
opiskelu

Työvoima-
viranomaisten
paikalliset
lisäpalvelut

Kotoutumispalveluiden rahoitus 1.1.2025 ->

- Työnhakijoiden osalta rahoitus pääosin osana työvoimapalveluiden rahoitusta
- **Peruspalveluiden valtionosuudet:** ohjaukseen ja neuvontaan, monialaiseen yhteistyöhön työllistymisen edistämiseksi (osaamiskeskustyyppinen toiminta), osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen muulle kuin kv. suojelua saavalle tai työnhakijalle sekä monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon muun kuin kv. suojelua saavan osalta
- **Laskennallinen korvaus:** kv. suojelua saavien osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, ohjaus ja neuvonta, monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kotoutumiskoulutus, tulkitseminen ja muu toiminta

Kunnan kotoutumisohjelma

HOX! Ei kotouttamisohjelma

Kotoutumisohjelma = palvelupaketti kaikille kotoutujille

Kunnan on järjestettävä kotoutumisohjelma, johon on sisällyttävä:

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Kotoutumissuunnitelman laadinta ja monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinta

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Kotoutumiskoulutus ja muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä;

Ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa.

Kielitaidon päättötestaus.

Lisäksi kunnan kotoutumisohjelma voi sisältää muita palveluita, jotka edistävät maahanmuuttajien

Työllisyyttä

Yrittäjyyttä

Työ- ja toimintakykyä

Hyvinvointia ja terveyttä

Kotoutumista

Järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista

Ohjaus ja neuvonta

- Kunta vastaa siitä, että sen alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joissa maahanmuuttaja voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta.
- Ohjausta ja neuvontaa voi toteuttaa kunta tai palveluntuottaja.
- Tietoa on annettava suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa
- Ohjattava tarvittaessa palvelutarpeen arvioon tai kunnan tai jonkin muun toimijan kotoutumista edistävään palveluun tai toimintaan

Palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma

Kotolain mukainen palvelutarpeen arviointi tehdään jatkossa aina

- työttömille työnhakijoille
- pakolaisille
- lasten kotihoidon tukea saaville
- ja henkilölle, joka pyytää arviointia tai hänestä tehdään ns. huoli-ilmoitus ja hänen arvioidaan tarvitsevan alkukartoitusta

Kotoutumissuunnitelma on laadittava edellä mainitun kohderyhmän henkilöille, mikäli hän tehdyn arvioinnin mukaan tarvitsee sitä kotoutumisensa edistämiseksi.

Tietyille henkilöille palvelutarve arvio ja tarvittaessa kotoutumissuunnitelma tehdään monialaisesti yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

- Kunnan on järjestettävä kotoutuja-asiakkaille yhteiskuntaorientaatio mahdollisuuksien mukaan heidän äidinkiellillään tai muutoin hyvin osaamallaan kielillä.
- Monikielisen yhteiskuntaorientaation voi toteuttaa kunta tai palveluntuottaja.
- Yhteiskuntaorientaation on vähintään sisällettävä tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

Koulutus ja omaehtoiset opinnot

- Työvoimapalvelu-uudistuksen myötä myös työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestäminen siirtyy kunnalle
- Kotoutumislain nojalla on mahdollista tukea omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella laissa säädetyin edellytyksin
 - Omaehtoista koulutusta voi olla esim. luku- ja kirjoitustaidon opetus aikuisten perusopetuksessa, vapaan sivistystyön tarjoama suomen kielen koulutus tai ammatillinen koulutus

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus

- Edistää opiskelijan suomen kielen taidon ja muiden yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien valmiuksien kehittymistä sekä tukee opiskelijan työllistymistä tai siirtymistä jatkokoulutukseen.
- Koulutuksessa luodaan laajemmin edellytyksiä opiskelijoiden hyvinvoinnille ja yhdenvertaiselle asemalle yhteiskunnassa sekä lisätään heidän osallisuuttaan.
- Kielitaitotavoite: toimivan peruskielitaidon saavuttaminen suomen tai ruotsin kielessä
- Nykymallissa osa osallistujista osallistuu YKI-testiin. Jatkossa mietittävä, miten lain vaatima kielitaidon testaus kotoutumisohjelman päätteeksi toteutetaan.

Merkittävä alkuvaiheen kotoutumispalvelu aikuisille työnhakija-asiakkaina oleville maahanmuuttajille.

Taustalla kotoutumissuunnitelma/kielitaidon lähtötasoarviointi.

Palvelua toteuttavat oppilaitokset ja yksityiset palveluntuottajat.

Koulutuksen enimmäislaajuus on 80 op, kesto pääsääntöisesti yksi vuosi.

Koulutuksessa olennaista kieli-, yhteiskunta- ja työelämäasioiden lisäksi uraohjaus, osaamisen tunnistaminen ja työpaikalla tapahtuva työssäoppiminen. Sisältöä säätelee Opetussuunnitelman perusteet OPH 2022. Hankinnassa noudatetaan lisäksi valtakunnallisia suosituksia laatua koskien, mm. opettajapätevyudet.

Kotoutumiskoulutus Pohjois-Pohjanmaalla 2020-2022: opiskelijamäärät ja sidotut määrärahat

2020

526 opiskelijaa

1 783 801 €

2021

448 opiskelijaa

1 754 767 €

2022

567 opiskelijaa

2 308 237 €

Kansainvälinen rekrytointi

Kansainvälisen rekrytoinnin palvelut

- Kv-rekrytoinnin valtakunnallinen neuvontapalvelu
- Eures-palvelut
- Työnvälityspalvelut kansainväliseen rekrytointiin
 - Työvoimaviranomaisen tehtävistä työnvälityksessä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella
- Monimuotoisuus- ja kv-rekrytointivalmiuksia tukevat palvelut
- Työpaikkasuomi ja työpaikkaruotsi –koulutukset
- Talent –rahoitus
- Muut kansainvälisen rekrytoinnin palvelut

Eures-asetus (EU 2016/589)

Asetus sisältää periaatteet ja säännöt

- Eures-verkoston organisoimisesta European Labour Authorityn, komission ja jäsenmaiden välillä
- yhteistyöstä ja tiedon vaihtamisesta ELA:n, komission ja jäsenmaiden välillä (työpaikkailmoitukset, työhakemukset ja ansioluettelot)
- Eures-verkoston toiminnasta, yhteistyöstä ja eri toimijoiden osallistumisesta verkostoon
- vapaan liikkuvuuden tukipalveluista, joita työnhakijat ja työnantajat voivat hyödyntää.

Work in Finland -toiminto

- Business Finlandin ja KEHA-keskuksen yhdessä muodostama Work in Finland -toiminto, joka toteuttaa valtion tehtävää osaajien maahanmuuton edistämisessä ja kansainvälisessä rekrytoinnissa.
- KEHA-keskus tarjoaa jatkossa valtakunnallisesti kansainvälisen rekrytoinnin palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta.
- Huhtikuussa 2023 toteutetut alueelliset tilaisuudet luomassa pohjaa yhteiselle tekemiselle

Lisätietoja ja linkkejä

Koto-Digi-hanke

- Kehitteillä olevat valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut, joihin kuuluu: 1) Kotoutumisen asiakastietojärjestelmä, joka tukee kotoutumispalveluja kunnissa operatiivisella tasolla ja 2) Kotoutumisen tietovaranto, joka mahdollistaa kotoutumista koskevan tiedon keräämisen, liikkumisen ja hyödyntämisen kunnissa, alueilla ja valtakunnallisesti.
- Kotoutumisen tietojärjestelmäpalvelut rakennetaan yhteentoimiviksi työvoimapalvelujen järjestelmien kanssa. Lisäksi pyritään sujuvoittamaan tiedonvaihtoa myös muiden kotoutumisen viranomaisten ja toimijoiden kanssa.
- Kotoutumislaisissa kunnille velvoite käyttää keskitettyjä tietojärjestelmäpalveluja kotoutumisen edistämisessä.

Lisätietoja

<https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus>
<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM100:00/2019>

Linkkejä

- <https://kotoutuminen.fi/etusivu>
- <https://kotoutuminen.fi/opikotoutumisesta>

Yhteystiedot

- Hanna Määttä, ryhmäpäällikkö/maahanmuuttopäällikkö
- Erja Leppälä, maahanmuuttoasiantuntija
- etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi